

רשומות

הצעות חוק

1997 ביוני 23

2627

י"ח בסיון התשנ"ז

עמוד

370	הצעת חוק לתיקון פקודת המכס (מס' 15), התשנ"ז-1997
	תיקונים עקיפים:
	חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952
	חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הצעת חוק לתיקון פקודת המכס (מס' 15), התשנ"ז-1997

1. החלפת סעיפים 129 עד 133 בפקודת המכס¹ (להלן - הפקודה) במקום סעיפים 129 עד 133 יבוא:
"הגדרות ופרשנות - בסעיפים 129 עד 133 ט -

"טובין מוערכים" - הטובין שיש לקבוע את ערכם לצורך מכס;

"טובין זהים" - טובין הוזהים לטובין המוערכים, מכל בחינה שהיא, לרבות במאפייניהם הפיסיים, באיכותם ובמוניטין שלהם, ובלבד שיוצרו באותה מדינה שבה יוצרו הטובין המוערכים; לענין זה -

(1) הברלים צורניים מועריים לא יפסלו טובין המקיימים את תנאי ההגדרה, בכל מוכן אחר, מלהיחשב זהים;

(2) לא יראו טובין הכוללים או המשקפים מרכיב ישראלי, כטובין זהים;

ד ב ר י ה ס ב ר

מ ב ו א

הקודמות ניתן לקבוע את ערך הטובין על פי קריטריונים אובייקטיביים, שיטה זו מאפשרת החייחטות לנסיבותיה המיוחדות של עסקה ספציפית ובכלל זה נסיבות שיש בהן כדי להוויל את ערך הטובין לצורך קביעת המכס. כגון: מצב שבו היבואן רכש את הטובין במחיר מבצע, במסגרת היסול עסק, בהנחה גדולה וכו'.

הצעת חוק זו נועדה לקלוט אל תוך החקיקה הישראלית את השיטה המוצעת.

נוסח החוק המוצע קרוב ככל האפשר לנוסח שגובש בהסכם היישום, כדי שניתן יהיה להיעזר בגופים שהוקמו במסגרת ארגון הסחר העולמי (W.T.O) לשם ייעוץ למדינות השותפות להסכם. הן ביישום ההסכם ברמה הטכנית והן בפרשנות הוראות החוק, במטרה ליצור אחידות מרבית ביישומו.

נוסחם של סעיפים 129 עד 133 לפקודת המכס (להלן - הפקודה) כנוסחם ערב פרסומה של הצעת חוק זו, המייצגים את השיטה הנוהגת בישראל ואשר מוצע לבטלם, מובאים כנספה לרברי ההסבר.

סעיף 1 לסעיף 129 המוצע -

שיטת הערכת הטובין המוצעת בסעיפים 130 עד 133 לפקודה, מתבססת על מספר מושגי יסוד שמוצע להגדירם. ההגדרות המוצעות מבוססות בעיקרן על הגדרת מושגים מקבילים בהסכם היישום.

בשנת 1962 הצטרפה מדינת ישראל להסכם הכללי בדבר תעריפים וסחר - The General Agreement on Tariffs and Trade (הידוע בכינויו - GATT) (להלן - הסכם גאט"ט). הסכם גאט"ט הוא הסכם מסגרת להסדרת הסחר העולמי, שעליו חתומות מרבית מדינות העולם, ובהן ארה"ב ומדינות האיחוד האירופי.

במסגרת סיבוב אורוגואי של הסכם גאט"ט (שהתקיים בין השנים 1986 עד 1994) חתמה ישראל, בין היתר, על הסכם בדבר יישום סעיף VII להסכם גאט"ט 1994 (להלן - הסכם היישום) - הסעיף הרן בשיטת הערכת טובין לצורך מכס.

בכך התחייבה ישראל לשנות את שיטת הערכת הטובין לצורך מכס הנוהגת בישראל ולהתאימה לשיטות הערכת טובין כפי שנקבעו בהסכם גאט"ט 1994.

ההברל המהותי בין השיטה הקיימת לזו הקבועה בסעיף VII של הסכם גאט"ט 1994, הוא נקודת המוצא לקביעת ערך הטובין. בעוד שנקודת המוצא של השיטה הקיימת היא, כאמור, קביעת שווי אובייקטיבי ומוגדר, נקודת המוצא של השיטה המוצעת, היא מחיר העסקה בפועל של הטובין המוערכים. ורק כשאין אפשרות לקבוע מחיר זה, מאמצים שיטות חלופיות לקביעת ערך הטובין המוערכים, המדורגות בסדר עדיפות יורד; שיטות אלה מתבססות תחילה על מחיר טובין זהים או טובין דומים בעסקאות אחרות ולאחר שנכשלו השיטות

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39; ס"ח התשנ"ז, עמ' 145.
* הסכם היישום מצוי במשרדי אגף המכס ומע"מ.

"טובין דומים" – טובין, אשר למרות שאינם זהים לחלוטין לטובין המוערכים, נתקיימו בהם כל אלה:

- (1) הם יוצרו באותה מדינה שבה יוצרו הטובין המוערכים;
 - (2) הם בעלי מאפיינים דומים לטובין המוערכים ועשויים מחומרים דומים, המאפשרים להם תיפקוד דומה וחלופיות מבחינה מסחרית;
 - (3) הם אינם כוללים או משקפים מרכיב ישראלי;
- לענין קביעת הדמיון לטובין המוערכים יובאו בחשבון, בין היתר, איכות, מוניטין וסימן מסחרי;
- "מרכיב ישראלי" – הנדסה, פיתוח, עבודת אמנות, עבודת עיצוב, תכניות או סקיצות שנעשו בישראל;
- "ייצור" – לרבות גידול ובריה;
- "מישור מסחרי" – סיטונות, קימעונות, מכירה באמצעות סוכן בלעדי, וכיוצא באלה;
- "יחסים מיוחדים" –

- (1) יחסים בין צדדים לעסקת יבוא שמתקיים בהם לפחות אחד מאלה –

(א) אחד מהצדדים לעסקה הוא נושא משרה בעסקו של האחר; לענין זה, "נושא משרה" – דירקטור, מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, מנהל אחר הכפוף במישרין למנהל הכללי, וכל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה;

(ב) הצדדים לעסקה מוכרים על פי דין כשותפים לעסקים;

(ג) הצדדים לעסקה הם עובד ומעביד;

(ד) אדם כלשהו הוא בעלים, שולט או מחזיק, בחמישה אחוזים או יותר מזכויות ההצבעה או מהמניות בכל אחד מהצדדים לעסקה, במישרין או בעקיפין;

(ה) אחד מהצדדים לעסקה שולט באחר, במישרין או בעקיפין;

(ו) הצדדים לעסקה נשלטים בידי צד שלישי, במישרין או בעקיפין;

(ז) הצדדים לעסקה שולטים ביחד, בצד שלישי, במישרין או בעקיפין;

(ח) הצדדים לעסקה הם קרובי משפחה; לענין זה, "קרוב משפחה" – בן זוג, את, אחות, הורה, הורי הורה, הורה של בן-הזוג, צאצא, צאצא של בן-הזוג, ובן-זוגו של כל אחד מאלה;

(2) לענין הגדרה זו יראו אדם כשולט באחר כאשר הוא מצוי בעמדה חוקית או מעשית המאפשרת לו להגביל או לכונן את פעילותו;

(3) סוכן בלעדי, מפיץ בלעדי או בעל זכויות בלעדי בעסקו של אחר, יהא תיאור היחסים ביניהם אשר יהא, יראו כאילו מתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים רק אם מתקיים לגביהם אחד התנאים שבפסקה (1);

“שימוש עצמי” – אחד מאלה:

(1) שימוש בטובין שיחיד ייבא, לצרכיו הוא, או לצורכי בני ביתו;

(2) נתינה במתנה של טובין שייבא יחיד, ליחיד אחר;

“שימוש מסחרי” – שימוש שאינו שימוש עצמי.

130. ערכם של טובין מוערכים ייקבע בלהלן –

דרכי קביעת ערכם של טובין מוערכים

- (1) לפי ערך עסקה שבה נרכשו, מחושב לפי הוראות סעיף 132;
- (2) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקה (1) – לפי ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים, מחושב לפי הוראות סעיף 133א;
- (3) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקה (2) – לפי ערך עסקה שבה נרכשו טובין דומים, מחושב לפי הוראות סעיף 133ב;
- (4) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקה (3) – לפי מחיר מכירה בישראל, מחושב לפי הוראות סעיף 133ד;

דברי הסבר

לפסקה (3): בהעדר אפשרות לקבוע את ערך העסקה על פי השיטות הקודמות, לפי סדר הופעתן, מוצע לקבוע כי ערך הטובין המוערכים ייקבע על פי ערך עסקה של מכירת טובין דומים.

“טובין דומים” – מוגדרים בסעיף 129 המוצע, ועיקר ההבחנה ביניהם לבין “טובין זהים” הוא בהעדר זהות מוחלטת ביניהם לבין הטובין המוערכים, אך הם יוצרו במדינת ייצורם של הטובין המוערכים והם בעלי מאפיינים דומים לטובין המוערכים, עשויים מחומרים דומים, בעלי איכות ומוניטין דומים, המאפשרים להם תיפקוד דומה וחלופיות מבחינה מסחרית.

עוד מוצע לקבוע, כי טובין הכוללים “מרכיב ישראלי” כהגדרתו בסעיף 129 המוצע, לא ייחשבו כטובין זהים או כטובין דומים לטובין המוערכים, אף אם הם עונים על הדרישות שפורטו.

לסעיף 130 המוצע –

הסעיף המוצע קובע 7 שיטות לחישוב ערכם של טובין לצורכי מכס, המופיעות בסעיף לפי סדר יישומן.

לפסקה (1): ככלל, ערך טובין מוערכים יהיה ערך העסקה שבה נרכשו. זאת בשונה מהשיטה הנהוגה כיום בסעיף 130 לפקודה לפיה, ככלל, ערך טובין מוערכים הוא “המחיר המקובל”.

לפסקה (2): בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין לפי פסקה (1) המוצעת, ייקבע ערכם על פי ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים. “טובין זהים” כהגדרתם בסעיף 129 המוצע הם טובין שיוצרו במדינת ייצורם של הטובין המוערכים, ואין ביניהם לבין הטובין המוערכים שוני כלשהו, לרבות במאפייניהם הפיסיים, באיכותם ובמוניטין שלהם, פרט להבדלים מזעריים בצורה.

(5) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקה (4) – לפי ערך מחושב, בהתאם להוראות סעיף 133ה;

(6) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים לפי פסקה (3), ועל אף שניתן לקבוע את ערך הטובין לפי הוראות פסקה (4) – לפי הוראות פסקה (5) תחילה, וזאת בהתאם לבקשת היבואן ובאישור פקיד המכס;

(7) בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקאות (1) עד (6) – לפי הוראות סעיף 133ו.

131. (א) ערכם של טובין מוערכים שחלפה שנה מעת ייבואם בטרם נפרדו מפיקוח רשות המכס, ייקבע לפי הוראות סעיף 130 החל מהוראת פסקה (2), והוראת פסקה (1) לא תחול.

קביעת ערכם של טובין שחלפה שנה מעת ייבואם

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי המנהל, על פי בקשת היבואן ומנימוקים שיירשמו, להורות כי ערכם של טובין כמשמעותם בסעיף קטן (א) ייקבע לפי הוראות סעיף 130, החל מהוראת פסקה (1).

132. (א) ערך עסקה הוא המחיר ששולם או שיש לשלמו בעד הטובין, בעת מכירתם לשם יצוא לישראל (להלן – מחיר העסקה), בתוספת ההוצאות והסכומים המפורטים בסעיף 133, ובלבד שהתקיימו כל התנאים המנויים בסעיף קטן (ב).

ערך עסקה

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבי טובין כאמור, ערך העסקה שבה נרכשו אינו משקף עוד את ערכם במועד פריגום מפיקוח רשות המכס; אשר על כן מוצע, להתעלם במקרים אלה משיטת ההערכה הקבועה בסעיף 130(ו) המוצע (המתבססת על מחיר העסקה בפועל), וליישם את שאר שיטות הערכת הטובין המפורטות בסעיף 130 המוצע, החל מהוראת פסקה (2) (המתבססת על מחיר עסקה שבה נרכשו טובין זהים). (סעיף קטן (א) המוצע).

אף על פי כן מוצע, כחריג לכלל הקבוע בסעיף קטן (א), לאפשר למנהל המכס, על פי בקשת יבואן, ומנימוקים שיירשמו, ליישם את סעיף 130 כלשונו, החל מהוראת פסקה (1). (סעיף קטן (ב) המוצע).

הוראה זו אינה כלולה בהסכם היישום והיא בבחינת התאמתו לתנאי הארץ.

לסעיף 132 המוצע –

לסעיף קטן (א): סעיף קטן (א) קובע את הנוסחה לחישוב ערך עסקה ולפיו מוצע כי ככלל יחושב ערך עסקה כך: ערך העסקה = מחיר העסקה + הוצאות וסכומים.

כאשר –

מחיר עסקה – הוא המחיר ששולם או שיש לשלמו בעד הטובין בעת מכירתם ליבואן.

ההוצאות והסכומים – מפורטים בסעיף 133 המוצע.

לפסקה (4): בהעדר אפשרות לקבוע את ערך העסקה על פי האפשרויות שנמנו לעיל, מוצע כי ערך הטובין המוערכים ייקבע לפי מחיר מכירה בישראל של טובין הנהיים לטובין המוערכים או טובין הדומים להם.

לפסקה (5): בהעדר אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים לפי השיטות שפורטו לעיל, מוצע כי ערכם ייקבע על פי ערך מחושב.

לפסקה (6): השיטה המוצעת בפסקה (6) מאפשרת ליבואן לבקש ממנהל המכס, להחליף את סדר השימוש בשיטות שפורטו בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף 130 המוצע, כך שקודם יוערכו הטובין לפי השיטה של ערך מחושב ורק אם לא ניתן לקבוע את ערכם בשיטה זו תיושם שיטה של מחיר מכירה בישראל.

לפסקה (7): השיטה המפורטת בפסקה (7) המוצעת, מיועדת לקביעת ערכם של טובין במקרים חריגים שבהם לא ניתן לקבוע את ערך הטובין המיובאים באף אחת משש השיטות המפורטות בסעיף המוצע. שיטה זו אינה מפרטת דרך חישוב מסוימת אך מתווה מסגרת של עקרונות מנחים בקביעת ערך הטובין.

לסעיף 131 המוצע –

הניסיון מלמד כי ייתכנו מצבים שבהם טובין מיובאים אינם נפדים מפיקוח רשות המכס במשך תקופה העולה על שנה.

- (ב) ערך עסקה ייקבע לפי סעיף קטן (א) רק בהתקיים כל אלה:
- (1) אין הגבלות באשר למכירת הטובין או לשימוש בהם בירי היבואן, למעט –
- (א) הגבלות המוטלות או הנדרשות בישראל על פי דין;
- (ב) הגבלות לגבי האזורים הגיאוגרפיים שבהם מותר למכור את הטובין;
- (ג) הגבלות שאינן משפיעות באופן משמעותי על ערך הטובין;
- (2) מכירת הטובין או מחירם אינם כפופים לתנאי או לתמורה כלשהם שלא ניתן לאמוד את ערכם לצורך קביעת ערך הטובין;
- (3) לא ניתן לייחס למוכר הטובין, בין במישרין ובין בעקיפין, כל חלק בתקבולים הצפויים ממכירת הטובין או משימוש בהם על ידי היבואן, למעט ההוצאות והסכומים המפורטים בסעיף 133 אם אינם כלולים במחיר העסקה מלכתחילה;
- (4) (א) אין יחסים מיוחדים בין המוכר ליבואן;
- (ב) היו יחסים מיוחדים בין המוכר ליבואן – ערך העסקה לא הושפע מאותם יחסים; לענין זה, יראו את ערך העסקה כאילו לא הושפע מיחסים מיוחדים אם הוכיח היבואן שערך העסקה קרוב ככל האפשר לאחד מהערכים המפורטים להלן –

(1) ערך העסקה במכירתם ליצוא לישראל של טובין זהים או דומים, ליבואנים שאין ביניהם לבין המוכר יחסים מיוחדים;

דברי הסבר

למוכר, שאינם קשורים לטובין המיובאים. כן לא יראו כחלק מהמחיר את המסים ששולמו במדינת היצוא, עלות ההובלה לאחר היבוא וסכומים ששולמו עבור בנייה, הרכבה, חיבור, תחזוקה או סיוע טכני שנגקטו לגבי טובין מיובאים כגון ציוד תעשייתי ומכונות, לאחר פדייתם מפיקוח רשות המכס, כאשר תשלומים אלה ניתנים להפרדה מהמחיר ששולם.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג): מוצע לקבוע שורה של תנאים שרק בהתקיימם תוכל עסקה לשמש לצורך קביעת ערך טובין כאמור בסעיף 130 המוצע.

התנאים המוצעים נועדו להבטיח כי העסקה הנבחנת התבצעה בתנאי השוק הפתוח, וכי מחיר העסקה לא הושפע מהגבלות כלשהן שהיו מוטלות על ביצועה, וכן כי למחיר העסקה המוצהר לא נוספת כל תמורה עקיפה מאוחרת, או תמורה שלא ניתן לאמוד את ערכה, דהיינו – מחיר העסקה המוצהר הוא המחיר האמיתי.

המחיר ששולם, או שיש לשלמו בעד הטובין בעת מכירתם ליבואן מפורש בהערות הפרשנות לסעיף 1 להסכם היישום, ככלל התשלומים ששולמו מהיבואן למוכר או לטובתו, או האמורים להשתלם לו בעתיד עבור הטובין. מצוין שם, כי התשלום אינו חייב להתבצע בדרך של העברת כסף מזומן, ויכול להתבצע גם באמצעות מכתב אשראי או באמצעים אחרים שהוסכם עליהם. התשלום יכול להתבצע במישרין או בעקיפין.

כדוגמה לתשלום בעקיפין מובא תשלום חוב של המוכר בידי היבואן ואולם פעולות שנגקטו על ידי היבואן, אשר אין הוראה להוסיפן למחיר העסקה בסעיף 133 המוצע, לא ייחשבו כתשלום עקיף למוכר, אפילו ניתן לראותן כהטבה למוכר, ועלותן לא תיוסף למחיר ששולם או שיש לשלמו תמורת הטובין, בקביעת ערכם לצורך מכס.

בהערות הפרשנות להסכם היישום (להלן – הערות הפרשנות) נקבע עוד, כי לא יראו כחלק מהמחיר המשתלם לצורך מכס, תשלומי דיבידנדים מן היבואן

(2) ערך טובין זהים או דומים שנקבע לפי הוראות סעיף 133ד';

(3) ערך טובין זהים או דומים שנקבע לפי הוראות סעיף 133ה';

(ג) סבר המנהל כי ערך העסקה הושפע מיחסים מיוחדים, יודיע על כך ליבואן ויתן לו הזדמנות להשמיע בפניו את טענותיו.

(ג) עסקה שלא מתקיים לגביה אחד התנאים האמורים בסעיף קטן (ב), לא תשמש לקביעת ערכם של טובין לפי סעיף 130.

(ד) בקביעת ערך עסקה לא תובא בחשבון ריבית על פי הסדרי מימון שעשה היבואן בקשר ליבוא הטובין, אם נתקיימו כל אלה:

(1) דמי הריבית נפרדים ממחיר העסקה;

(2) הסדרי המימון נעשו בכתב;

(3) היבואן הוכיח, אם נדרש לעשות זאת, שהטובין אכן נמכרים במחיר שהוצהר עליו כמחיר העסקה וכי שער הריבית המוצהר אינו עולה על הרמה המקובלת בעסקאות דומות במדינה שבה ניתן המימון, בעת שנעשה הסדר המימון.

(ה) הנחות במחיר טובין שיינתנו לאחר פרייתם מפיקוח רשות המכס, לא יובאו בחשבון לענין קביעת ערך העסקה של אותם טובין.

133. (א) לצורך קביעת ערך העסקה כאמור בסעיף 132, יזוספו אך ורק ההוצאות והסכומים המפורטים להלן. למחיר העסקה, אם אינם כלולים בו מלכתחילה, כשהם מחושבים על יסוד נתונים אובייקטיביים הניתנים לאומדן -

התוספות
למחיר העסקה
לענין קביעת
ערך העסקה

(1) ההוצאות ששילם הקונה או שעליו לשלמן הקשורות בקניית הטובין כלהלן -

(א) עמלות ודמי תיווך למעט עמלות קניה; לענין זה, "עמלות קניה" - תשלומים שמשלם היבואן לסוכנו תמורת שירותי הייצוג שהסוכן מעניק לו בחוץ לארץ בקניית הטובין;

דברי הסבר

לסעיף 133 המוצע -

בסעיף קטן (א) מפורטים ההוצאות והסכומים המהווים מרכיב בנוסחה לקביעת ערך עסקה, המוצעת בסעיף 132.

ההוצאות והסכומים המפורטים בסעיף כרוכים בדרך כלל, מעצם טבעם, בעסקת יבוא, ועל כן מוצע לקבוע כי אם לא נכללו במחיר העסקה המוצהר על ידי היבואן, יראו אותם כחלק מהמחיר לצורך קביעת ערך העסקה.

לסעיף קטן (ד): מוצע לקבוע, כי כאשר לעסקת היבוא נלווית עסקת אשראי אשר ניתן להפריד באופן ברור ומוכח בינה לבין עסקת היבוא, לא תובא בחשבון בקביעת ערך העסקה ריבית ששולמה במסגרת עסקת האשראי.

לסעיף קטן (ה): מוצע שלא להתחשב, לצורך קביעת מחיר העסקה בהנחות במחיר הטובין שיינתנו לאחר פרייתם מפיקוח רשות המכס, וזאת בשל היעדר האפשרות לצפות אם יינתנו ההנחות ולהעריך מראש בעת פריית הטובין מפיקוח רשות המכס.

- (ב) עלות כלי הקיבול הנחשבים לענין המכס כחלק בלתי נפרד מהטובין;
- (ג) עלות האריזה הכוללת את עלות העבודה ועלות חומרי האריזה;
- (2) הערך היחסי של השירותים ואמצעי הייצור המפורטים להלן, שסיפק היבואן, במישרין או בעקיפין, ללא תמורה או במחיר מוזל, בקשר לייצורם ומכירתם ליצוא של הטובין -
- (א) חומרים, מרכיבים, חלקים ופריטים דומים, הכלולים בטובין;
- (ב) כלים, תבניות ופריטים דומים, ששימשו בייצור הטובין;
- (ג) חומרים שנצרכו והתכלו בייצור הטובין;
- (ד) הנדסה, פיתוח, עבודת אמנות, עבודת עיצוב, תכניות וסקיצות, שנעשו מחוץ לישראל, ונדרשו בייצור הטובין;
- (3) תמלוגים ודמי רשיון המתייחסים לטובין, שהיבואן חיבב כשלומם, במישרין או בעקיפין, כתנאי למכירת הטובין;
- (4) ערכו של כל חלק שניתן לייחסו למוכר, במישרין או בעקיפין, בתקבולים הצפויים מכל מכירה של הטובין או משימוש בהם, שבוצעו לאחר מכירתם ליצוא לישראל;
- (5) העלויות שלהלן הכרוכות בהבאת הטובין לנמל היבוא או למקום היבוא -
- (א) עלות ההובלה של הטובין לנמל היבוא או למקום היבוא;
- (ב) תשלומים עבור טעינה, פריקה וטיפול, הקשורים בהובלת הטובין לנמל היבוא או למקום היבוא, ובכלל זה אגרות סבלות, אגרות סוורות ואגרות רציף;
- (ג) עלות הביטוח.
- (ב) בהעדר נתונים אובייקטיביים הניתנים לאומדן לצורך הישוב הוצאה או סכום כלשהם מן המפורטים בסעיף קטן (א), שהוצאו במסגרת עסקה, לא תשמש העסקה האמורה לקביעת ערכם של טובין לפי סעיף 130.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף קטן (ב) קובע, כי במקרים שבהם אין בנמצא נתונים אובייקטיביים הניתנים לכימות באשר להוצאה או לסכום כלשהם מהמפורטים בסעיף קטן (א), תיפסל העסקה האמורה מלשמש לצורך קביעת ערכם של טובין וזאת בהתאם להערות הפרשנות לסעיף 8 להסכם היישום.

מטרתה של הוראה זו להתקרב ככל האפשר למחיר האמיתי ששילם היבואן תמורת הטובין.

הטכונים וההוצאות המפורטים בסעיף מהווים רשימה סגורה והם ייוספו למחיר העסקה רק אם ניתן לחשבם על יסוד נתונים אובייקטיביים הניתנים לאומדן, וזאת על מנת להבטיח ודאות ואובייקטיביות ביישום הנוסחה לקביעת ערך העסקה.

133 א. לענין סעיף 130(2) - ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים יחושב לפי הוראות סעיף 132;

(1) ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים תשמש לקביעת ערכם של הטובין המוערכים אם נתקיימו כל אלה:

(א) הטובין הנהנים יוצאו לישראל באותה עת שבה יוצאו הטובין המוערכים, או בסמוך לאותה עת;

(ב) העסקה שבה נרכשו הטובין הנהנים התבצעה באותו מישור מסחרי שבה התבצעה העסקה של הטובין המוערכים ובכמויות דומות;

(ג) בהעדר עסקה כאמור בפסקת משנה (ב) - עסקה שבה נרכשו טובין זהים במישור מסחרי שונה מהמישור המסחרי שבו נרכשו הטובין המוערכים או בכמויות שונות, ובלבד שההבדלים שניתן ליחסם למישור המסחרי או לכמויות, נלקחו בחשבון לצורך התאמת ערך העסקה; התאמה כאמור תתבסס על ראיות מוכחות המצביעות באופן ברור על סבירות ההערכה ודיוקה.

133 ב. לענין סעיף 130(3) - ערך עסקה שבה נרכשו טובין דומים יחושב לפי הוראות סעיף 132;

(1) ערך עסקה שבה נרכשו טובין דומים יחושב לפי הוראות סעיף 132;

(2) עסקה שבה נרכשו טובין דומים תשמש לקביעת ערכם של הטובין המוערכים אם נתקיימו כל אלה:

ד ב ר ו ה ס ב ר

(סעיף 133 ב). המשמשת לצורך קביעת ערכם של טובין מוערכים לפי הוראות פסקאות (2) ו-(3) של סעיף 130, בהתאמה.

לסעיפים 133 א(1) ו-133 ב(1) -

בפסקה (1) של סעיף 133 א ושל סעיף 133 ב, מוצע לקבוע כי חישוב ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים או טובין דומים, לפי הענין, יהא לפי הנוסחה הקבועה בסעיף 132 לקביעת ערך העסקה.

לסעיפים 133 א(2) ו-133 ב(2) -

מוצע לקבוע כי עסקה שבה נרכשו טובין זהים או טובין דומים, לפי הענין, תשמש לשם קביעת ערכם של טובין מוערכים, רק בהתקיים כל התנאים המפורטים בסעיף 133 א(2) או 133 ב(2). לפי הענין, מכיוון שהעסקה שבה נרכשו הטובין הנהנים או הדומים משמשת כאמצעי עזר לצורך קביעת ערך עסקת היבוא של הטובין המוערכים, ההוראות המוצעות מיועדות להבטיח דמיון רב ככל האפשר בנסיבות הביצוע של העסקאות המשוות, לרבות במועד ביצוען ובמישור המסחרי שבו התבצעו.

ברשימת ההוצאות והטכומים שמוצע לקבוע בסעיף, גם עמלות ודמי תיווך, למעט עמלות קניה (פסקה (1) המוצעת). מוצע להגדיר עמלות קניה בהתאם להערות הפרשנות לסעיף 8 להסכם היישום.

עוד מוצע לכלול ברשימה זו תמלוגים ודמי רשיון (פסקה (3) המוצעת).

תמלוגים ודמי רשיון כאמור עשויים לכלול, בין היתר, תשלומים המתייחסים לפטנטים, לסמלים מסחריים ולזכויות יוצרים. פסקה זו תפורש על פי הערות הפרשנות לסעיף 8 להסכם היישום, לפיהן תשלומים עבור הזכות להעתיק את הטובין המיובאים במדינה המייבאת לא ייוספו למחיר ששולם בפועל, או שיש לשלמו, תמורת הטובין המיובאים, בקביעת ערכם למטרות מכס, וכן לא ייוספו למחיר התשלומים ששילם הקונה תמורת הזכות להפיץ או למכור מחדש את הטובין המיובאים, אם אותם תשלומים אינם תנאי למכירת הטובין הנרונים לייצוא למדינה המייבאת.

לסעיפים 133 א ו-133 ב המוצעים -

בסעיפים אלה מפורטת שיטת החישוב של ערך עסקה שבה נרכשו טובין זהים (סעיף 133 א) או טובין דומים

(א) הטובין הדומים יוצאו לישראל באותה עת שבה יוצאו הטובין המוערכים, או בסמוך לאותה עת;

(ב) העסקה שבה נרכשו הטובין הדומים התבצעה באותו מישור מסחרי שבה התבצעה העסקה של הטובין המוערכים וככמויות דומות;

(ג) בהעדר עסקה כאמור בפסקת משנה (ב) - עסקה שבה נרכשו טובין דומים במישור מסחרי שונה מהמישור המסחרי שבו נרכשו הטובין המוערכים או בכמויות שונות, ובלבד שההבדלים שניתן ליחסם למישור המסחרי או לכמויות, נלקחו בחשבון לצורך התאמת ערך העסקה; התאמה כאמור תתבסס על ראיות מוכחות המצביעות באופן ברור על סבירות ההערכה ודיוקה.

ג.133 לענין סעיף 130(2) ו-(3) - כללים לקביעת ערך עסקה של טובין זהים או דומים

(1) נמצא יותר מערך עסקה אחד של טובין זהים או טובין דומים, לפי הענין, שמתקיימות לגביהם הוראות סעיפים 129 עד 133ט, ייקבע ערך הטובין המוערכים לפי הנמוך מבין הערכים שגמצאו;

(2) במקרים שבהם ההוצאות המפורטות בסעיף 133(5) נכללות בערך העסקה, תתבצע התאמה, לשם התחשבות בהבדלים משמעותיים בהוצאות האמורות, הנובעים מהבדלים במרחק או באופן ההובלה, בין ערך העסקה של הטובין הזהים או הדומים, לפי הענין, לבין ערך העסקה של הטובין המוערכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההתאמה הנדרשת יכולה להתבצע לגבי גורמים כמותיים בלבד, גורמים הנוגעים לעסקה מסחרית בלבד או גורמים משני הסוגים יחד, על פי הנדרש.

הפסקה המוצעת מאפשרת גמישות מרבית בבחירת העסקה של טובין זהים או דומים, כדי להקל ככל האפשר את השימוש בשיטות הערכה אלו.

לסעיף 133 ג המוצע -

מוצע לקבוע כללי עזר לקביעת ערך טובין מוערכים ביישום השיטות המפורטות בפסקאות (2) ו-(3) לסעיף 130.

לפסקה (1): פסקה זו קובעת כי אם ביישום אחת משיטות ההערכה המפורטות בסעיף 130(2) ו-(3) נמצא יותר מערך עסקה אחד, ייקבע ערך הטובין המוערכים לפי הנמוך מבין הערכים שגמצאו. כלל זה בא להקל עם היבואן.

לפסקה (2): הכלל המפורט בפסקה זו מטרתו להבטיח, כי שוני במרחקי הובלה של טובין או באופן הובלתם, בין העסקאות המושוות, לא יגרום לאי דיוקים בקביעת ערך הטובין המוערכים.

"מישור מסחרי" הוגדר בסעיף 129 באמצעות דוגמאות למישורים מסחריים. ההתייחסות למישור מסחרי מיועדת להבטיח התאמה באותו מישור כדי ששוני במישור מסחרי לא ישפיע על מחיר העסקה.

פסקה (2) (ג) הן בסעיף 133 א והן בסעיף 133 ב, מאפשרת להשתמש, לצורך קביעת ערך הטובין המוערכים, גם בעסקה לרכישת טובין זהים או דומים, לפי הענין, שהתבצעה במישור מסחרי שונה או בכמויות שונות, ובלבד שבוצעו ההתאמות המתבקשות מהשוני האמור.

בהערות הפרשנות לסעיף 2 ולסעיף 3 להסכם היישום מוסבר, כי ניתן להשתמש בעסקה של טובין זהים או טובין דומים, לפי הענין, המתרחשת בכל אחד מהמצבים שלהלן:

(א) עסקה המתבצעת ברמה מסחרית דומה אך בכמויות שונות.

(ב) עסקה המתבצעת ברמה מסחרית שונה אך בכמויות דומות.

(ג) עסקה המתבצעת ברמה מסחרית שונה ובכמויות שונות.

(1) באין אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים לפי סעיף 130(1) עד (3), וטובין זהים או דומים לטובין המוערכים נמכרים בישראל באותו מצב שבו יובאו - יחושב ערך הטובין המוערכים לפי סעיף זה, בהתבסס על המחיר ליחידה שבו נמכרים הטובין הזהים או הדומים לראשונה לאחר היבוא, בכמות המצרפית הגדולה ביותר, בעת יבוא הטובין המוערכים או בסמוך לכך, לבני אדם שאין יחסים מיוחדים ביניהם לבין המוכר בישראל, בניכוי סכומים אלה:

(א) העמלות המשתלמות בדרך כלל או שהוסכם לשלמן, או התוספות שנהוג בדרך כלל להוסיפן בחישוב הרווח, והוצאות כלליות, בקשר עם מכירות של טובין מיובאים מאותה רמה או מאותו סוג בישראל;

(ב) ההוצאות הרגילות של הובלה וביטוח והוצאות נלוות, הנוצרות בדרך כלל בישראל;

(ג) עלויות הכרוכות בהכאת הטובין לגמל היבוא או למקום היבוא, כמפורט בסעיף 133(5);

(ד) מכס ומיסים אחרים שיש לשלמם בישראל עקב יבוא הטובין או מכירתם;

(2) לא נמכרו טובין זהים או דומים בעת יבוא הטובין המוערכים או בסמוך לכך - יחושב ערך הטובין המוערכים כאמור בפסקה (1) אך

דברי הסבר

הטובין, במישור המסחרי הראשון לאחר היבוא שבו מתרחשת מכירה כאמור.

כיוון שבשיטה המוצעת מתבססים על ערך טובין שחלק ממרכיביו נתגבשו לאחר שחרור הטובין מפיקוח רשות המכס, ותוך מטרה להתקרב ככל האפשר לערך הטובין במועד שחרורם כאמור, מוצע לנכות סכומים שנוספו לערך הטובין ממועד שחרורם ועד למועד מכירתם בישראל.

בהערות הפרשנות לסעיף 5 להסכם היישום נאמר, כי בקביעת סכומי העמלות או התוספות שנהוג בדרך כלל להוסיפן לרווח ולהוצאות הכלליות כאמור בפסקה (1) המוצעת, יוחלט, בכל מקרה לגופו, תוך התחשבות בנסיבות הרלוונטיות, אם טובין מסוימים הם מאותה רמה או מאותו סוג. הערות הפרשנות האמורות קובעות כי המונח "טובין מיובאים מאותה רמה או מאותו סוג" כולל הן טובין שיובאו מהמדינה שממנה יובאו הטובין המוערכים והן טובין שיובאו ממדינות אחרות ובלבד שהם מאותה רמה או מאותו סוג.

לפסקה (2): מוצע לקבוע, כי בהעדר אפשרות לחשב את ערך הטובין על פי האמור בפסקה (1) ייקבע ערכם על פי המחיר ליחידה שבו נמכרים בישראל טובין כאמור בפסקה (1). המיובאים אליה במועד המוקדם ביותר

לסעיף 133 ד המוצע -

לפסקה (1): שיטות הערכת הטובין שפורטו בסעיפים הקודמים מתבססות על מחיר המכירה של טובין שנקבע במדינת היצוא, לשם יצואם לישראל. בשיטה המוצעת בסעיף זה, המיושמת רק לאחר שלא היה אפשר ליישם את השיטות הקודמות במקרה נתון, מוצע להשתמש במחיר המכירה בישראל של טובין דומים או טובין זהים, לצורך קביעת ערכם של טובין מוערכים.

מוצע כי החישוב ייעשה לפי העקרונות האלה:

(1) בהתבסס על המחיר ליחידה שבו נמכרים הטובין הזהים או הטובין הדומים בכמות המצרפית הגדולה ביותר;

(2) המכירה בארץ נעשתה בעת יבוא הטובין המוערכים או בסמוך לכך;

(3) הטובין הזהים או הדומים נמכרו בישראל לקונה שאין בינו ובין המוכר יחסים מיוחדים.

העקרונות האמורים מפורשים בהערות הפרשנות לסעיף 5 להסכם היישום, כמחיר שבו נמכר מספר היחידות הגדול ביותר במכירה לבני אדם, שאינם קשורים ביחסים מיוחדים עם בני האדם שמהם קנו את

בהתבסס על המחיר ליחידה שבו נמכרים הטובין הזהים או הדומים בישראל באותו מצב שבו יובאו, במועד הקרוב ביותר לאחר יבוא הטובין המוערכים, ובלבד שטרם חלפו 90 ימים ממועד היבוא של הטובין המוערכים;

(3) לא נמכרים טובין זהים או דומים בישראל באותו מצב שבו יובאו – יחושב ערך הטובין המוערכים, אם ביקש זאת היבואן, כאמור בפסקה (1), אך בהתבסס על המחיר ליחידה שבו נמכרים הטובין האמורים לאחר עיבוד נוסף, בכמות המצרפית הגדולה ביותר, לקונה בישראל שאין בינו ובין המוכר בישראל יחסים מיוחדים, תוך ניכוי הערך המוסף הנובע מהעיבוד האמור; הערך המוסף יחושב על בסיס נתונים אובייקטיביים הניתנים לאומדן;

(4) מכירה בישראל של טובין זהים או דומים, לאדם שסיפק, במישרין או בעקיפין, ללא תמורה או במחיר מוזל, אחד מן המרכיבים המפורטים בסעיף 133(א2), לשימוש בקשר עם ייצורם ומכירתם ליצוא של הטובין האמורים, לא תשמש לקביעת ערכם של טובין מוערכים לפי סעיף זה.

קביעת ערך מחושב 133ה. לענין סעיף 130(5) –

(1) ערכם של הטובין המוערכים ייקבע לפי ערך מחושב שהוא סך כל הערכים שלהלן:

דברי הסבר

לפסקה (4): מוצע כי בקביעת המחיר ליחידה לצורך הסעיף המוצע, לא תובא בחשבון עסקה שנוצעה בישראל, לאדם שסיפק, במישרין או בעקיפין, הינם אין כסף, או במחיר מוזל אחד מהמרכיבים המפורטים בסעיף 133(א2), לשימוש בקשר עם ייצורם ומכירתם ליצוא של הטובין, וזאת בהתאם להערות הפרשנות לסעיף 5 להסכם היישום.

לסעיף 133 זה המוצע –

הסעיף האמור מפרט את השיטה להערכת טובין המוצעת בסעיף 130(5) שהיא קביעת ערך המחושב על יסוד מרכיבים אובייקטיביים. שיטה זו ננקטת רק לאחר שלא היה אפשר לקבוע את ערך הטובין המוערכים על סמך נתונים עובדתיים של עסקאות, כמפורט בשיטות הקודמות.

מוצע כי הערך המחושב יהיה סך כל הערכים המפורטים להלן:

עלותם או ערכם של הומרים, ייצור ועיבוד המופעלים בייצור הטובין, סכום הרווחים וההוצאות הבלליות שיש בדרך כלל במכירת טובין ברמתם או מסוגם של הטובין המוערכים, הנעשות על ידי יצרנים במדינת היצוא לשם יצוא לישראל, ועלותן של הוצאות ההובלה למקום היבוא, כמפורט בסעיף 133(5) המוצע.

הערות הפרשנות לסעיף 6 להסכם היישום מפרשות את מרכיבי השיטה המוצעת כדלקמן:

לאחר הגעת הטובין המוערכים, אך לא יאוחר מ- 90 יום ממועד הגעתם, וזאת לאחר הניכויים שפורטו.

בהערות הפרשנות לסעיף 5 להסכם היישום נקבע "המועד המוקדם ביותר" כמועד שבו נתכצעו מכירות של הטובין המיובאים, או של טובין זהים או טובין דומים להם, בכמות שתספיק לקביעת המחיר ליחידה.

לפסקה (3): מוצע לקבוע, כי כאשר לא נמכרים בישראל טובין זהים או דומים מיובאים אשר לא עברו עיבוד נוסף, ניתן לקבוע את ערך הטובין המוערכים על פי המחיר ליחידה שבו נמכרים טובין זהים, או דומים להם, שיובאו לאחר עיבוד נוסף, לקונה בישראל שאין עמו יחסים מיוחדים, בכמות המצרפית הגדולה ביותר, תוך התחשבות בערך המוסף הנתבע מן העיבוד, ובניכויים כאמור בפסקה (1).

בהערות הפרשנות לסעיף 5 להסכם היישום נאמר, כי קביעת ערך הניכויים בשל ערך מוסף עקב עיבוד נוסף ובשל נתונים אובייקטיביים הניתנים לכימות, הנוגעים לעלות העבודה שהושקעה בעיבוד, תתבסס על נוסחאות מקובלות כהעשייה, מרשמים, שיטות בניה וכל נוהל תעשייתי אחר. ביישום שיטה זו ייתכנו מצבים שבהם כהוצאה מן העיבוד הנוסף איבדו הטובין המיובאים את זהותם באופן שאינו מאפשר הישוב הערך המוסף, או שאף שהם שומרים על זהותם הם מהווים מרכיב שולי בטובין הנמכרים בישראל. במקרים אלה לא תהא הצדקה להשתמש בשיטת הערכה זו.

(א) עלותם או ערכם של חומרים וייצור או כל עיבוד אחר, המשמשים בייצורם של הטובין המוערכים, לרבות עלות המרכיבים המפורטים בסעיף 133(א)1, בפסקאות משנה (ב) ו-(ג);

(ב) סכום השווה לרווחים ולהוצאות הכלליות שיש בדרך כלל במכירות של טובין ברמתם או בסוגם של הטובין המוערכים, הנעשות בידי יצרנים במדינת היצוא לשם יצוא לישראל;

(ג) העלויות הכרוכות בהבאת הטובין המוערכים לנמל היבוא או למקום היבוא כמפורט בסעיף 133(5);

(2) אדם שאינו תושב ישראל, לא יחויב להמציא השבונות, רשומות או מסמכים אחרים, לשם בדיקה, ולא יחויב להתיר גישה אליהם,

דברי הסבר

במקרים שבהם יוכיח היצרן, שהוא מפיק רווח נמוך ממכירתם של הטובין המיובאים בתוקף נסיבות מסחריות מסוימות, יש להביא בחשבון את נתוני הרווח הממשי שלו, וזאת בתנאי שסיפק סיבות מסחריות תקפות שיצדיקו את הנתונים האמורים, ובתנאי שמדיניות המחירים שלו משקפת את מדיניות המחירים המקובלת בענף התעשייתי הרלוונטי, מצב מעין זה עשוי להתקיים כאשר היצרנים נאלצים להוריד את המחירים באופן זמני בשל נפילה לא צפויה בביקוש, או במקרים שבהם מוכרים היצרנים טובין המשלימים שורת מוצרים המיוצרים במדינת ישראל, ומוכנים לקבל שיעורי רווח נמוכים על מנת לשמור על רמת תחרותיות.

כאשר נתוני היצרן לגבי רווח והוצאות כלליות אינם עולים בקנה אחד עם הנתונים המשקפים את המצב במכירתם של טובין מאותה רמה או מאותו סוג בטובין המוערכים, והמיוצרים על ידי יצרנים במדינה המייצאת במטרה למוכרם ליצוא לישראל, ניתן לבסס את הסכום שייקבע לרווח והוצאות כלליות, על מידע רלוונטי, פרט לזה שסופק על ידי יצרן הטובין או בשמו.

הקביעה אם טובין מסוימים הם "מאותה רמה או מאותו סוג" כטובין אחרים, הייבת להישקל לגופו של כל מקרה, תוך התייחסות לנסיבות הרלוונטיות של כל מקרה.

בקביעת ערכי הרווחים וההוצאות הרגילות על פי הוראות סעיף 6, כמוצע בסעיף 133(א)1(ב), יש לבדוק את מכירתה לצורך יצוא לישראל, של קבוצת המוצרים או של סדרת המוצרים הקטנה ביותר המכילה טובין שהערכתם נדונה, ואשר עבורה ניתן להשיג את המידע הנחוץ. למטרות סעיף זה "טובין מאותה רמה או מאותו סוג" יהיו מאותה מדינה כטובין שהערכתם נדונה.

לפסקה (2): הערות הפרשנות לסעיף 6 להסכם היישום מציינות כי, ככלל, נקבעת ההערכה למטרות מכס על יסוד מידע נגיש המין בישראל. ואולם, על מנת לקבוע

לפסקה (א)1: עלותם או ערכם של חומרים ושל ייצור או כל עיבוד אחר המשמשים בייצורם של הטובין המוערכים כאמור יחושבו בהתבסס על המרכיבים הנוכרים בפסקאות משנה (ב) ו-(ג) של סעיף 133(א)1 וכן על ערכו היחסי של כל מרכיב הנוכר בסעיף 133(א)2 ואשר סופק, במישרין או בעקיפין, על ידי הקונה לשימוש בקשר עם ייצורם של הטובין המוערכים.

ואולם, ערך המרכיבים הנוכרים בפסקת משנה (ד) של סעיף 133(א)2 שענינם הנדסה, פיתוח, עבודות אומנות, עיצוב וכד', ייכלל בהישוב רק אם עלותם נזקפת לחובת היצרן.

מודגש, כי לענין הסעיף המוצע, אין להביא בחשבון יותר מפעם אחת את עלותו או את ערכו של אף אחד מהמרכיבים הנוכרים בסעיף קטן זה לצורך קביעת הערך המחושב.

לפסקה (א)2: ההוצאות הכלליות המוזכרות בפסקה כוללות את העלות הישירה והעלות העקיפה של שיווק טובין ברמתם או מסוגם של הטובין המוערכים.

הסכום השווה לרווחים ולהוצאות הכלליות, ייקבע בהתבסס על מידע שסופק על ידי היצרן או בשמו, אלא אם כן נתוניו של היצרן אינם עולים בקנה אחד עם הנתונים המשקפים מכירות טובין מאותה רמה או מאותו סוג כטובין המוערכים, ואשר נתבצעו על ידי יצרנים במדינה המייצאת למטרות יצוא למדינת ישראל.

הערות הפרשנות לסעיף 6 להסכם היישום מציינות, כי לשם קביעת הסכום השווה לרווחים ולהוצאות הכלליות שיש בדרך כלל במכירות של טובין ברמתם או מסוגם של הטובין המוערכים, ניתן להתייחס לעסקאות שכרוכות בהן נסיבות מסחריות מיוחדות הקשורות לשיקולי היצרן או למצב השוק, שכתוצאה מהן פותח רווח היצרן, לדוגמה: במקרים של ניסיון להתיר מוצר לשוק הישראלי, כאשר היצרן מוכן לקבל רווח אפסי או נמוך כדי לקזז הוצאות כלליות גבוהות הנלוות להחרתו של המוצר לשוק.

לצורך קביעת ערך מחושב; ואולם, המנהל רשאי לאמת, במדינה אחרת, מידע שסיפק יצרן טובין, לשם קביעת ערך מחושב, בהסכמת אותו יצרן, לאחר מתן הודעה מוקדמת ראויה לרשות המוסמכת במדינתו של היצרן, ומשלא התנגדה הרשות האמורה תוך זמן סביר.

1133. לענין סעיף 130(7) -

קביעת ערך
במקרים אחרים

(1) באין אפשרות לקבוע את ערך הטובין המוערכים לפי סעיף 130(1) עד (6) - ייקבע ערכם תוך שימוש באמצעים סבירים העולים בקנה אחד עם העקרונות וההוראות שנקבעו בהסכם גאט"ט, משנת 1994 ובהסכם בדבר יישום סעיף VII להסכם גאט"ט, משנת 1994,² כפי שבאו לידי ביטוי בסעיפים 129 עד 133ט;

(2) ערך הטובין המוערכים לפי סעיף זה לא ייקבע על יסוד אחד מאלה:

(א) המחיר לצרכן של טובין מייצור מקומי;

(ב) שיטה המורה על קביעת ערך למטרות מכס לפי הגבוה משני ערכים נתונים;

(ג) מחירים של הטובין בשוק המקומי במדינת הייצוא;

(ד) עלות הייצור, למעט ערך מחושב שנקבע לטובין זהים או לטובין דומים לפי סעיף 133ה, ולענין זה, יראו טובין כטובין זהים או כטובין דומים אף אם לא יוצרו באותה מדינה;

(ה) מחירים של הטובין ליצוא אל מדינה שאינה מדינת ישראל;

דברי הסבר

לסעיף 1133 המוצע -

סעיף 1133 המוצע קובע הנחיות ליישום הוראת סעיף 130(7), והוא מתווה דרך שיוטית לקביעת ערך טובין מוערכים כשאין אפשרות לקבוע לפי כל אחת משש השיטות הקודמות.

מוצע בסעיף, כי הערכת טובין על פיו תבצע תוך שימוש באמצעים סבירים העולים בקנה אחד עם העקרונות וההוראות הכלליות שנקבעו בהסכם גאט"ט משנת 1994, ובהסכם היישום וכן בחוק זה.

הסכם גאט"ט משנת 1994 מבוסס על הסכם גאט"ט משנת 1947 ומטרתם העיקרית של שני הסכמים אלה היא להפחית ככל האפשר את ההגבלות על הסחר הבינלאומי בטובין ולקבוע את נורמות הסחר ההוגן שעל פיהן יפעלו המדינות המתקשרות בהסכם.

סעיף VII להסכם גאט"ט מיישם עקרונות אלה על שיטת הערכת הטובין לצורך מכס אשר מדינות רבות נהגו להשתמש בה בעבר, בין היתר, כדי להכביד את נטל המס ביבוא.

ערך מחושב, עשוי להתעורר הצורך לבדוק עלויות ייצור לגבי הטובין המוערכים ולקבל מידע נוסף מחוץ לישראל. יתרה מזאת, ברוב המקרים יצרן הטובין אינו מצוי בתחום סמכותה החוקית של מדינת ישראל.

השימוש בשיטת הערך המחושב ייעשה בדרך כלל במקרים שבהם יש בין המוכר לבין היבואן יחסים מיוחדים, והיצרן מגלה נכונות להעביר לידי רשויות מדינת ישראל את נתוני העלויות הנחוצים ולאפשר להן לבצע כל אימות שיידרש.

מוצע לקבוע, כי מי שאינו תושב ישראל לא יחויב להמציא חשבונות, רשומות ומסמכים, או להתיר גישה אליהם לצורך קביעת ערכם של טובין, וכי אימות מידע שסיפק יצרן טובין בחו"ל ייעשה בהסכמתו ובהיעדר התנגדות מאת הרשות המוסמכת במדינתו, לאחר מתן הודעה מוקדמת מספקת לאותה רשות ומשלא התנגדה בתוך זמן סביר.

² ההסכמים מופקדים במשרדי אגף המכס ומע"מ ובל אדם רשאי לעיין בהם.

(1) ערך מינימלי למטרות מכס:

(2) ערכים שרירותיים או פיקטיביים;

(3) מבלי לגרוע מהוראות פסקה (1), רשאי המנהל, לשם יישום הוראות סעיף זה, להיעזר בשיטות הערכת הטובין המפורטות בסעיף 130 גם אם לא ניתן למלא אחר כל תנאיהן.

קביעת ערך של טובין שניזוקו לפני פרייתם

1133. ערכם של טובין שניזוקו לפני פרייתם מפיקוח רשות המכס ייקבע לפי שיטות ההערכה הקבועות בסעיף 130, תוך התחשבות בירידת ערך הטובין המוערכים כתוצאה מן הזנקה; נקבע ערכם של טובין שניזוקו לפי הוראות סעיף זה לא יחולו לגביהם הוראות סעיף 150(1).

מסירת פירוט חשבון ליבואן

1133ח. לבקשת יבואן, יימסרו לו בכתב ערך הטובין שנקבע לפי הוראות סעיפים 130 עד 133, לפי הענין, השיטה שלפיה נקבע הערך האמור ופירוט החישוב.

תחולה לגבי טובין שיובאו לשימוש מסחרי

1133ט. הוראות סעיפים 129 עד 133ח יחולו רק לגבי טובין שיובאו לשימוש מסחרי.³

2. בסעיף 134 לפקודה, במקום "133" יבוא "133ט". תיקון סעיף 134

3. אחרי סעיף 134 לפקודה יבוא: הוספת סעיף 134א

"ערך טובין שיובאו לשימוש עצמי"

134א. ערכם של טובין שיובאו לשימוש עצמי, בין במטען נלווה ובין בדרך אחרת, יחושב בהתאם לתקנות שיקבע השר.

4. בחוק מס קניה (טובין ושירותים) התשי"ב-1952³, בסעיף 4ב, בכל מקום, במקום תיקון חוק "בסעיף 130" יבוא "בסעיפים 129 עד 133ט וסעיף 134א". מס קניה

דברי הסבר

לסעיף 133 המוצע -

מוצע לקבוע בחוק את זכותו של יבואן לקבל, בכתב, מרשות המכס, את הערך למטרת מכס, את השיטה שלפיה נקבע ואת פירוט החישוב לפי כללי הגילוי הנאות. זכות זו קבועה במפורש בהסכם היישום.

לסעיף 133ט המוצע -

כאמור במבוא, הוראות סעיפים 129 עד 133 המוצעים יחולו רק לגבי טובין שיובאו לשימוש מסחרי.

סעיפים סעיפים טכניים שענינם התאמת הוראות 2, 4 ו-5 פקודת המכס, חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, וחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1973, להוראות החוק המוצע.

סעיף 3 ההוראות בדבר חישוב ערכם של טובין שיובאו לשימוש עצמי קבועות גם כיום בתקנות, מבחן סעיף 134.

בהתאם לעקרונות ההסכמים האמורים מדגיש הסעיף שורה של נתונים, ערכים ושיטות שאין לעשות בהם שימוש לצורך קביעת ערך הטובין המוערכים. מחשש ששימוש בהם יגרום לקביעת ערך שרירותי בניגוד למטרת החוק המוצע. לעומת זאת מאפשר הסעיף להשתמש בשיטות הערכת הטובין שנמנו בסעיף 130 גם כאשר לא מתקיימים כל התנאים הנדרשים להפעלתם כאמור בסעיפים הנוגעים לענין. גמישות זו נועדה לתת בידי המנהל כלים ואמצעי עזר נוספים לחישוב ערכם של טובין במקרים נדירים אלה.

לסעיף 133ז המוצע -

סעיף זה קובע הוראה מיוחדת לענין טובין שניזוקו לפני פרייתם מפיקוח רשות המכס. מטרת הוראה זו להתקרב גם במצב זה, ככל האפשר, לשווי האמיתי של הטובין האמורים.

³ ס"ח התשי"ב, עמ' 344.

5. תיקון חוק מס ערך מוסף
 בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁴ –
- (1) בסעיף 11(א), במקום "בסעיף 130" יבוא "בסעיפים 129 עד 133 וסעיף 134א";
- (2) בסעיף 30(א), בפסקה (5) ובפסקה (6) (ב), במקום "מהמחיר המקובל לפי סעיף 131" יבוא "מערך הטובין שנקבע כאמור בסעיפים 129 עד 133ט, לפי הענין".
6. תחילתו של חוק זה ביום ג' בטבת התשנ"ח (1 בינואר 1998).
- תחילה

דברי הסבר

סעיף 6 תחולת החוק המוצע נקבעה בהתאם להתייבויות מדינת ישראל ליישום

מוצע להפריד את הסמכות להתקין תקנות לצורך יבוא לשימוש מסחרי מהסמכות כאמור לענין יבוא לשימוש עצמי.

ההסכם.

⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

נספח

סעיפים 129 עד 133 לפקודת המכס, שמוצע לבטלם, קובעים לאמור:

- פרשנות
- 129" לענין הסעיפים 130 עד 133 -
- (1) רואים שני בני-אדם כמשותפים בעסקים זה עם זה, אם יש לאחד מהם, במישרין או בעקיפין, טובת-הנאה בעסקיו או בנכסיו של חברו, או לשניהם טובת-הנאה משותפת בעסקים או בנכסים, או לאדם שלישי טובת-הנאה בעסקיהם או בנכסיהם של השניים.
- (2) "ספק-חוץ" - לענין טובין העומדים להערכה - מי שגידל את הטובין, יצרם, עיבדם, או ביררם מחוץ לישראל או טיפל בהם או הציעם למכירה שם, ולרבות כל המשותף בעסקים עם אדם כאמור.
- (3) "סימן מסחרי" - לרבות כינוי מסחרי והזי.
130. (א) ערכם של טובין מיובאים לענין דיני המכס, הוא המחיר שאפשר להשיג בעדם, בשעת פדייתם, במכירה בשוק הפתוח כשהמוכר והקונה אינם תלויים זה בזה (להלן - המחיר המקובל).
- (ב) בסעיף זה, "שעת פדייתם" -
- (1) לגבי טובין חבי-מכס - הזמן הקובע לגבי שיעור המכס;
- (2) לגבי טובין אחרים - הזמן שבו חדלו להיות נתונים לפיקוח רשות-המכס.
- (ג) הוראות סעיף זה אינן גורעות מהוראות הסעיפים 139, 140 ו-222.
131. (א) לשם קביעת המחיר המקובל של טובין יש להניח הנחות אלה:
- (1) הטובין העומדים להערכה צריכים להימסר לקונה בנמל-היבוא או במקום-היבוא;
- (2) המוכר הוא שעליו לשלם את דמי ההובלה, הביטוח, העמלה ושאר יציאות, היטלים והוצאות הכרוכים בעשיית חוזה-המכר ובמסירת הטובין בנמל-היבוא או במקום-היבוא, וביניהם -
- (א) היציאות, ההיטלים וההוצאות הכרוכים בעשיית התעודות הקשורות ביבוא, למעט תעודות הנעשות בישראל;
- (ב) מכס והיטלים אחרים המוטלים בחוץ-לארץ, למעט מכס והיטלים הניתנים להחזר;
- (ג) מחירם של כלי-הקיבול, למעט כלי-קיבול שמסווגים אותם בנפרד לצורך גביית המכס עליהם;
- (ד) הוצאות האריזה;
- (ה) הוצאות הטעינה;
- (ו) אגרות סבלות, אגרות סוורות, אגרות רציף ואגרות והוצאות אחרות בשל שירותים הניתנים בקשר לטובין משעת ייבואם ועד להחסנתם או עד למסירתם לצריכה בארץ, לפי המוקדם.
- חישוב המחיר המקובל

(3) הקונה הוא שעליו לשלם את המכס, המיסים וההיטלים האחרים המוטלים בישראל;

(4) כמותם, הגדרם ואיכותם של הטובין שנמכרו הם כשל הטובין שיובאו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע סוגי אגרות והוצאות שלא יהיו חלק מהמחיר המקובל אם מתחייב כך מאמנה שישראל צד לה.

132. היו הטובין העומדים להערכה מיוצרים לפי המצאה שיש עליה פטנט או טובין שיש עליהם מדרגם רשום, מניחים לשם קביעת מחירם המקובל שהמחיר המשתלם בעדם כולל, בין השאר, תמורה סבירה בעד זכותו של הקונה להשתמש בהם בלא הגבלה בפטנט או במדרגם.

המחיר המקובל בטובין בני-פטנט או מדרגם

133. טובין מיובאים שיש עליהם סימן מסחר או שהם מיועדים להימכר בסימן מסחר, בין לאחר עיבודם ובין שלא בעיבוד, מניחים, לשם קביעת מחירם המקובל, שהמחיר המשתלם בעדם כולל, בין השאר, תמורה סבירה בעד זכותו של הקונה להשתמש בסימן המסחר לגבי אותם טובין, ובלבד שסימן המסחר רשום מחוץ-לארץ, או שהוא רשום בישראל ומציין שהטובין שהוא משמש להם הם של ספק-חוץ, או של אדם שספק-חוץ העביר אליו את המוניטין של העסק שבקשר אליו משמש אותו סימן-מסחר.

המחיר המקובל בטובין בני-סימן מסחר

133א. מכירה בשוק הפתוח בין מוכר וקונה שאינם חלויים זה בזה, היא, לענין המחיר המקובל, מכירה שמתקיימים בה תנאים אלה:

מכירה בשוק הפתוח

(1) המחיר הוא התמורה היחידה בעד מכירת הטובין;

(2) המחיר לא הושפע על ידי יחסים מסחריים כספיים או אחרים, אם חוזיים ואם שאינם חוזיים, בין המוכר או שותף לעסקיו ובין הקונה או שותף לעסקיו, חוץ מיחסים שנוצרו במכירת הטובין;

(3) אין למוכר, ולא לשותף לעסקיו, כל טובת-הנאה, בין במישרין ובין בעקיפין, במכירת משנה של הטובין, או בשימוש או בכל עשייה אחרת שתיעשה בהם לאחר המכירה הנדונה.

133ב. (א) מקום שהטובין העומדים להערכה יובאו אגב חוזה-מכר, רשאי המנהל לראות כמחירם המקובל את המחיר שאותו חוזה-מכר מחייב לשלם בעדם, ובלבד שנתמלאו התנאים המפורטים בסעיף 133א.

סמכות לראות את המחיר בחוזה המכר כמחיר מקובל

(ב) אם במחיר שחוזה-מכר מחייב לשלם בעד הטובין אינם נכללים יציאות, היטלים והוצאות שמחשבים אותם, לפי סעיף 131, כחלק מן המחיר המקובל, יש להוסיפם למחיר שבחוזה-המכר.

(ג) אם במחיר שחוזה-מכר מחייב לשלם בעד טובין נכללים תשלומים שאינם חלק מן המחיר המקובל, ינוכו אותם תשלומים, לענין הערכת הטובין, מהמחיר שבחוזה-המכר.